

บทที่ 5

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการทดลอง

การวิจัยเรื่อง มลพิษทางอากาศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ได้ทำการศึกษาคุนภาพอากาศภายในอาคารทั้งหมด 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก โรงเรียนเทศบาล 3 วัดท่ามะปราง และ โรงเรียนบ้านกร่าง พระราชชัยสิทธิ์) และโรงเรียนในเขตพื้นที่นอกเขตเมืองที่ไม่มีการจราจรหนาแน่น 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก โรงเรียนวัดอรุณฤๅก และโรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ ในช่วงการเรียนการสอนตั้งแต่ วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 08.00-16.00 น. เดือนตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555 โดยมีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

โรงเรียนในพื้นที่เขตเมืองที่มีการจราจรหนาแน่นมี PM_{10} ภายในอาคาร อยู่ในช่วง $14.3 \pm 0.4 - 40.7 \pm 5.3 \mu g m^{-3}$ ซึ่งไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กับปริมาณ PM_{10} ของโรงเรียนห่างจากพื้นที่การจราจรหนาแน่น ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง $22.4 \pm 6.2 - 30.6 \pm 7.6 \mu g m^{-3}$ ปริมาณเฉลี่ย PM_{10} ภายในอาคารพบสูงสุดสุดอยู่ที่โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก มีค่าเท่ากับ $40.7 \pm 5.3 \mu g m^{-3}$ รองลงมาคือโรงเรียนเทศบาล 3 วัดท่ามะปราง โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ โรงเรียนวัดอรุณฤๅก และโรงเรียนบ้านกร่าง พระราชชัยสิทธิ์ ตามลำดับ ซึ่งการที่โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออกมี PM_{10} สูงสุด อาจมีสาเหตุมาจากสภาพอาคารที่เก่า โดยประตูห้องหันหน้าเข้าสู่ถนนและยังอยู่ใกล้กับถนนสายหลักที่มีการจราจร คมนาคมขนส่งตลอดทั้งวัน ฝุ่นละอองจึงถูกพัดพาเข้าสู่อาคารได้ง่าย จึงส่งผลให้ปริมาณ PM_{10} มีปริมาณสูงกว่าทุกโรงเรียน

ส่วนปริมาณ PM_{10} ภายนอกอาคาร โรงเรียนในพื้นที่เขตเมืองที่มีการจราจรหนาแน่นมีค่าอยู่ในช่วง $98.3 \pm 16.4 - 137.5 \pm 21.4 \mu g m^{-3}$ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับปริมาณ PM_{10} ของโรงเรียนห่างจากพื้นที่การจราจรหนาแน่นซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง $100.7 \pm 88.8 - 107.9 \pm 47.3 \mu g m^{-3}$ ตามลำดับ ปริมาณเฉลี่ย PM_{10} ภายนอกอาคารสูงสุดพบที่ โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น โดยมีค่าเท่ากับ $137.5 \pm 21.4 \mu g m^{-3}$ โดยปริมาณเฉลี่ย PM_{10} ภายนอกอาคารในทุกโรงเรียนไม่เกินค่ามาตรฐานที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้กำหนดไว้ คือ $150 \mu g m^{-3}$

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับของมลพิษทางอากาศภายในและภายนอกอาคาร (I/O ratio) โดยพบว่าในทุกโรงเรียนมีค่า I/O ratio < 1 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 0.21-0.35 ทั้งนี้ความแตกต่างของ I/O ratio เป็นผลมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น สถานที่ตั้ง การออกแบบของอาคาร และกิจกรรมโดยรอบอาคาร ค่า I/O ratio สูงแสดงว่าความเข้มข้นของ PM₁₀ ภายในอาคารมีผลมาจากความเข้มข้นของ PM₁₀ ภายนอกอาคาร โดยเกิดจากการแพร่กระจายของฝุ่นภายนอกเข้าสู่ภายในอาคาร ในขณะที่ I/O ratio ต่ำ แสดงให้เห็นว่ามลพิษภายในอาคารมาจากกิจกรรมต่างๆ ภายในอาคาร

การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของแหล่งมลพิษทางอากาศในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น คำนวณ ออกเป็น 3 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบที่ 1 (component 1) ซึ่งประกอบด้วย Ca⁺ K⁺ Mg⁺ Na⁺ Mn และ Zn โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มาของธาตุเหล่านี้ว่ามาจากธรรมชาติ เช่น ฝุ่นจากถนน ซึ่ง จะเห็นได้ว่าเป็นธาตุที่สะสมอยู่ในดิน องค์ประกอบที่ 2 (component 2) ประกอบด้วย SO₄²⁻ และ NO₃⁻ โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มากิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิง มลพิษจากการจราจร องค์ประกอบที่ 3 (component 3) ประกอบด้วย Pb และ Cd ซึ่งอาจมาจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิง การใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีตะกั่วและแคดเมียมผสมอยู่ รวมทั้งสีที่ หลุดลอกร่อนออกมาจากเฟอร์นิเจอร์และผนังของอาคาร ซึ่งมีสารเหล่านี้ผสมอยู่

การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของแหล่งมลพิษทางอากาศภายนอกอาคารในพื้นที่ที่มีการจราจร หนาแน่น คำนวณออกเป็น 3 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบที่ 1 (component 1) ซึ่งประกอบด้วย Ca⁺ K⁺ Mg⁺ Na⁺ Mn และ Zn โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มาของธาตุเหล่านี้ว่ามาจากธรรมชาติ เช่น ฝุ่นจากถนน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นธาตุที่สะสมอยู่ในดิน องค์ประกอบที่ 2 (component 2) ซึ่งประกอบด้วย SO₄²⁻ NO₃⁻ และ Pb โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มากิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิง มลพิษจากการจราจร องค์ประกอบที่ 3 (component 3) ประกอบด้วย Cd อาจมาจากกิจกรรมของ มนุษย์ เช่น กิจกรรมทางการเกษตรที่มีการใช้แคดเมียม

การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของแหล่งมลพิษทางอากาศภายในอาคารในพื้นที่ห่างจาก การจราจรหนาแน่น แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบที่ 1 (component 1) ซึ่ง ประกอบด้วย Ca⁺ K⁺ Mg⁺ Na⁺ Mn และ Zn โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มาของธาตุเหล่านี้ว่ามา จากธรรมชาติ เช่น ฝุ่นจากถนน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นธาตุที่สะสมอยู่ในดิน องค์ประกอบที่ 2 (component 2) ซึ่งประกอบด้วย SO₄²⁻ NO₃⁻ และ Cd โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มากิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิง มลพิษจากการจราจร การใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีตะกั่วและแคดเมียมผสมอยู่ รวมทั้งสีที่หลุดลอกร่อนออกมาจากเฟอร์นิเจอร์และผนังของอาคาร ซึ่งมีสารเหล่านี้ผสมอยู่ องค์ประกอบ ที่ 3 (component 3) ประกอบด้วย Pb ซึ่งอาจมาจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิง และ การใช้ฝูร่อนของสีภายในอาคาร

การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของแหล่งมลพิษทางอากาศภายนอกอาคารในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น คำนวณออกเป็น 3 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบที่ 1 (component 1) ซึ่งประกอบด้วย Ca^+ K^+ Mg^+ และ Na^+ โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มาของธาตุเหล่านี้ว่ามาจากธรรมชาติ เช่น ฝุ่นจากถนน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นธาตุที่สะสมอยู่ในเปลือกโลก องค์ประกอบที่ 2 (component 2) ซึ่งประกอบด้วย NO_3^- Mn Cd และ Zn โดยองค์ประกอบนี้อาจบ่งชี้ถึงแหล่งที่มากิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิง มลพิษจากการจราจร องค์ประกอบที่ 3 (component 3) ประกอบด้วย SO_4^{2-} และ Pb อาจมาจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น กิจกรรมทางการเกษตรที่มีการใช้แคดเมียมผสมอยู่

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ควรมีการติดตามตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองในอากาศภายในโรงเรียนเป็นประจำทุกปี

5.2.2 ควรมีการสำรวจสุขภาพของเด็กนักเรียน เพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปนเปื้อนของโลหะหนัก

5.2.3 ควรมีมาตรฐานคุณภาพอากาศภายในอาคาร เพื่อเป็นเกณฑ์ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศภายในอาคารของผู้อาศัยภายในอาคาร

5.2.4 ควรมีการทำความสะอาดอาคารและปรับปรุงอาคารให้สะอาดอยู่เสมอ